

Motion till riksdagen 2011/12:C291

av **Johan Hultberg och Jan R Andersson (M)**

Vattenkraftens ansvar för fiskvägar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vattenkraftens ansvar för fiskvägar.

Bakgrund

Vattenkraften står för en stor del av vår svenska elförsörjning och är ur ett klimatperspektiv en mycket bra energikälla. Vad som dock är ett stort problem är att den biologiska mångfalden i närliggande miljöer påverkas negativt av vattenkraften, och den negativa påverkan på bland annat vandrade fiskarter måste tas på större allvar.

I de svenska vattendragen simmar en mängd olika fiskar, varav många arter behöver vandra från en plats till en annan för överlevnad och fortplantning. När vattenkraftverk byggs hindras ofta dessa fiskars livsnödvändiga vandringsvägar av stora turbiner, dammar och andra hinder och fiskarna kan därmed inte ta sig vidare ut i vattendragen. Dessutom blir närliggande vattendrag näringsfattiga eftersom det transporteras mindre näring då dammarna samlar upp nedfallande material i sedimentet. En art som har påverkats kraftigt av detta är ålen som på detta sätt hindras från att nå sina uppväxtmiljöer i sötvattensområden.

Alla vattenkraftverk, oavsett storlek, påverkar den biologiska mångfalden i närliggande miljöer. Vad man dock har kommit fram till i rapporten *Biologisk mångfald i rinnande vatten och vattenkraft – En uppföljning* är att problemen kan skilja sig åt något beroende på storlek samt att det kan vara enklare att åtgärda problemen vid de mindre kraftverken än vid de större kraftverken. Ser man även till den el som varje kraftverk producerar kan man dock säga att de mindre kraftverkens miljöpåverkan är något större. Det är viktigt att understryka detta samband, inte minst sett i ljuset av att tillstånden till de flesta vattenkraftverk som nu finns ansöktes enligt den då gällande lagstiftningen

Fel! Okänt namn på

som med dagens mått mätt är uråldrig och inte ställde lika hårda miljökrav som den nu gällande miljöbalken.

Motivering

Riksdagen har beslutat om miljö kvalitetsmålet Levande sjöar och vattendrag som syftar till att hålla sjöar och vattendrag ekologiskt hållbara samt att bevara deras variationsrika livsmiljöer och biologiska mångfald. Tanken är att målet ska nås inom en generation, dvs. till år 2020.

För att detta mål ska anses vara rimligt att uppnå krävs att de bolag som driver vattenkraftverk ser allvaret i problematiken. Bolagen har otvivelaktigt ett särskilt ansvar över att dessa drivs och underhålls enligt tillstånden för vattenverksamhet, vilket bl.a. innebär att de ska använda bästa möjliga teknik samt att förebygga olägenheter för människors hälsa och miljö.

Samtidigt måste de aktörer som agerar inom ramen för verksamheten bidra mer. Här finns flera olika framkomliga vägar. En möjlig – men icke tillräcklig – metod kan vara s.k. fiskeavgifter som kan tas ut av kraftbolagen som en kompensation för de ingrepp som vattenkraftsutbyggnaden innebär. Hur denna avgift används beslutas av länsstyrelsen eller Fiskeriverket och bekostar ofta fiskutsättningar eller biotopåtgärder. I jämförelse med andra avgifter handlar fiskeavgifterna dock om väldigt lite pengar.

Det finns en uppenbar brist på resurser när det gäller att bygga de nödvändiga fiskvägar som behövs för att bevara och förbättra den biologiska mångfalden i våra exploaterade vattendrag, och kraftverken tar i mycket liten utsträckning annat ansvar för att dessa byggs. Här bör det undersökas om det inte finns utrymme för att dessa bolag ska ges möjlighet att bidra mer.

Om inte ett större ansvar tas av kraftbolagen för att fiskvägarna byggs kommer inte riksdagens mål om levande sjöar och vattendrag att uppnås, vilket i förlängningen riskerar att leda till högre kostnader på sikt. För de vandrande fiskarnas fortlevnad kan det därför bli nödvändigt att exempelvis höja kraftbolagens avgifter eller att genom elcertifikatsystemet få näringen att ta ett större ansvar för miljön. Med detta som utgångspunkt bör regeringen överväga att se över kraftbolagens fiskeavgifter samt om möjligt att genom elcertifikatsystemet kräva näringen på fisktrappor.

Stockholm den 29 september 2011

Johan Hultberg (M)

Jan R Andersson (M)